

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

О.В. Поркуян

2024 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

для прийому на навчання для здобуття освітнього ступеня доктор філософії

спеціальності 032 – «Історія та археологія»

за освітньою програмою 032 «Історія та археологія»

на основі здобутого раніше освітнього ступеня магістра

або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

Київ – 2024

Програма складена на підставі робочого навчального плану спеціальності 032 «Історія та археологія» за освітньою програмою «Історія та археологія».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

д.і.н., проф. Михайлюк В.П.

(підпис)

к.і.н., доц. Сапицька О.М.

(підпис)

ПОГОДЖЕНО:

Мазнєв Є.О.

(підпис)

I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Прийом здобувачів вищої освіти на навчання для здобуття освітнього ступеня доктора філософії на основі здобутого раніше освітнього ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста здійснюється за результатами складання вступних випробувань.

Мета вступного випробування: оцінити рівень підготовленості вступників для навчання за програмою підготовки доктора філософії за спеціальністю 032 «Історія та археологія» за освітньою програмою «Історія та археологія» з метою конкурсного відбору на навчання у СНУ ім. В. Даля в 2024 році.

Завдання вступного випробування полягає у тому, щоб оцінити рівень володіння компетентностями вступників, які повинні:

- відстоювати державні та національні цінності;
- знати сучасні методи історичного пізнання;
- знати базові аспекти методики польової археології, видатних археологів та їх відкриття;
- володіти фактологічним матеріалом фахових історичних дисциплін;
- вільно володіти поняттями і категоріями, які увійшли в теоретично-методологічний арсенал історичної науки;
- розуміти характер і особливості історичного процесу у глобальному, регіональному та локальному масштабах;
- мати уявлення про роль та місце кожної історичної епохи у загальноісторичному процесі;
- вміти надавати розгорнутий аналіз фактологічного матеріалу;
- орієнтуватися в дискусійних проблемах історіографії базових предметів з історії;
- володіти навичками самостійної дослідницької роботи з джерелами;
- цілеспрямовано накопичувати знання, самостійно шукати та опрацювати інформацію.
- розкривати специфіку політичного, соціального, економічного, культурного життя України та світу в історичній ретроспективі.

Зміст програми відповідає компонентам освітньої програми «Історія та археологія» та їх логічній послідовності.

Порядок проведення вступних випробувань регламентується Правилами прийому до Східноукраїнського національного університету в 2024 році.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Необхідний обсяг сформованих фахових компетентностей вступника, що поступає на навчання на основі здобутого раніше освітнього ступеня або освітньо-кваліфікаційного рівня, забезпечують наступні дисципліни,

передбачені навчальним планом освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 032 «Історія та археологія» за освітньою програмою «Історія та археологія».

«Історія України та української культури»

«Історія України і української культури» як навчальна дисципліна. Україна у найдавніші часи. Предмет і об'єкт курсу «Історія України і української культури» Характеристика основних історичних періодів. Огляд історіографії.

Початок формування людської цивілізації на території України. Трипільська культура. Кіммерійці. Скіфо-сарматська доба. Античні міста-держави Північного Причорномор'я. Походження і розселення слов'ян. Східнослов'янські союзи племен.

Список рекомендованих джерел:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. - 9-те вид., доповн. – К.: Академія, 2023. – 560 с.
2. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.
3. Субтельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.
4. Аркас М. Історія України-Русі /М.Аркас. – 2-ге факс. вид. – К.: Вища школа, 1991. – 456 с.
5. Політична історія України ХХ ст.: У 6 т / НАН України, Інститут політичних та етнонаціональних досліджень; Редкол.: І.Ф. Курас (голова) та ін. – К.: Генеза, 2002 – 2003.
6. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: у 2-х т. /Н.Д. Полонська-Василенко. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 1995. – Т. 1. До середини ХVІІ ст. – 672 с.
7. Палій О. Короткий курс історії України. – К.: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023. – 464 с.

Витоки української культури. Український народ – автохтонне населення України. Особливості трипільської та інших археологічних культур. Культурний процес кіммерійського, скіфського і сарматського періодів. Зарубинецька і черняхівська культура та їх місце в культурному надбанні слов'ян. Духовна культура давніх слов'ян. Торгові й культурні зв'язки з античними містами-державами Північного Причорномор'я.

Список рекомендованих джерел:

1. Павлова О., Мельничук Т. Історія Української культури / 2-ге вид. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 340 с.

Україна за часів Київської Русі. Галицько-Волинське князівство. Походження держави Київська Русь. Теорії зародження держави у слов'ян.

Етап становлення держави за часів правління Олега, Ігоря, Ольги, Святослава.

Всебічний розквіт Київської Русі за князювання Володимира Великого і Ярослава Мудрого. Відродження могутності Київської держави за Володимира Мономаха.

Феодална роздрібненість Київської Русі та її чинники. Монголо-татарська навала та її вплив на подальший розвиток Русі.

Галицько-Волинська держава як спадкоємиця Київської Русі, основні етапи її розвитку. Боротьба з монголо-татарами. Князь Данило Галицький.

Список рекомендованих джерел:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. - 9-те вид., доповн. – К.: Академія, 2023. – 560 с.
2. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.
3. Субтельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.
4. Аркас М. Історія України-Русі /М.Аркас. – 2-ге факс. вид. – К.: Вища школа, 1991. – 456 с.
5. Політична історія України ХХ ст.: У 6 т / НАН України, Інститут політичних та етнонаціональних досліджень; Редкол.: І.Ф. Курас (голова) та ін. – К.: Генеза, 2002 – 2003.
6. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: у 2-х т. /Н.Д. Полонська-Василенко. – 3-те вид. – К.: Либідь, 1995. – Т. 1. До середини ХVІІ ст. – 672 с.
7. Палій О. Короткий курс історії України. – К.: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023. – 464 с.

Українські землі під владою Литви і Польщі (XIV – перша пол. ХVІІ ст.). Запорозька Січ та реєстрове козацтво – ядро української державності. Вхідження більшості давньоруських земель до складу Литви та Польщі. Люблінська унія. «Жорстка експансія» на українські землі Речі Посполитої.

Виникнення українського козацтва. Основні категорії козаків. Адміністративно-політичний і військовий устрій Запоріжжя. Запорозька Січ та реєстрове козацтво як ядро боротьби за нову українську державність.

Козацько-селянські повстання кінця ХVІ – першої половини ХVІІ ст. Формування національної свідомості українців.

Список рекомендованих джерел:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. - 9-те вид., доповн. – К.: Академія, 2023. – 560 с.
2. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.
3. Субтельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.
4. Аркас М. Історія України-Русі /М.Аркас. – 2-ге факс. вид. – К.: Вища школа, 1991. – 456 с.
5. Політична історія України ХХ ст.: У 6 т / НАН України, Інститут політичних та етнонаціональних досліджень; Редкол.: І.Ф. Курас (голова) та ін. – К.: Генеза, 2002 – 2003.
6. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: у 2-х т. /Н.Д. Полонська-Василенко. – 3-те вид. – К.: Либідь, 1995. – Т. 1. До середини ХVІІ ст. – 672 с.
7. Палій О. Короткий курс історії України. – К.: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023. – 464 с.

Культура Київської Русі. Культурні процеси за литовсько–польської і польсько-козацької доби (XIV – перша половина ХVІІ ст.). Утворення середньовічної держави Київська Русь. Християнсько-язичницький синкретизм як його світоглядна основа. Світська культура Київської Русі: початок письменності, освіти і наукових знань. Архітектурні пам'ятники, монументальний живопис. Народна культура Київської Русі. Обряди, звичаї. Українська народна творчість.

Історичні умови розвитку культури українських земель у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. Осмислення нових цінностей західноєвропейського Ренесансу. Поширення просвітництва. Братський рух та його культурні здобутки. Архітектура, образотворче мистецтво, музика і театр. Нові явища в галузі церковної культури: перекладання та полемічна література, греко-православне богослужіння. Становлення української літературної мови, ірмолойний спів і партеси.

Список рекомендованих джерел:

1. Павлова О., Мельничук Т. Історія Української культури / 2-ге вид. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 340 с.

Українська національна революція XVII ст. Козацький гетьманат (1648 р. – кінець XVIII ст.). Передумови, причини, рушійні сили та основні етапи Української національної революції XVII ст. Гетьман Б. Хмельницький. Формування української козацької державності. Переяславська угода 1654 р. та її наслідки. Руїна. Гетьман П. Дорошенко. Криза та поразка революції.

Гетьманщина. Гетьманування Івана Мазепи. Конституція П. Орлика. Обмеження та ліквідація козацької державності у XVIII ст. Українські землі під владою Росії і Речі Посполитої. Позбавленням українців козацьких прав і вольностей, повне закріпачення селян. Посилення польського гніту. Гайдамаччина та Коліївщина. Максим Залізняк і Іван Гонти. Рух опришків на Прикарпатті та Буковині. Олекса Довбуш.

Список рекомендованих джерел:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. - 9-те вид., доповн. – К.: Академія, 2023. – 560 с.

2. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.

3. Субтельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.

4. Аркас М. Історія України-Русі /М.Аркас. – 2-ге факс. вид. – К.: Вища школа, 1991. – 456 с.

5. Політична історія України ХХ ст.: У 6 т / НАН України, Інститут політичних та етнонаціональних досліджень; Редкол.: І.Ф. Курас (голова) та ін. – К.: Генеза, 2002 – 2003.

6. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: у 2-х т. /Н.Д. Полонська-Василенко. – 3-те вид. – К.: Либідь, 1995. – Т. 1. До середини XVII ст. – 672 с.

7. Палій О. Короткий курс історії України. – К.: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023. – 464 с.

Українське бароко (друга половина XVII - XVIII ст.). Історичні умови розвитку української культури другої половини XVII-XVIII ст. Реформація церкви та освіти, розвиток науки. Українське барокове літературне мистецтво. Козацтво та його роль у формуванні національної самовизначеності української культури.

Українське бароко в архітектурі, образотворчому мистецтві, граверстві. Формування українського театру. Музичне життя України другої половини XVII-XVIII ст. Усна народна творчість, декоративно-ужиткове мистецтво.

Список рекомендованих джерел:

1. Павлова О., Мельничук Т. Історія Української культури / 2-ге вид. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 340 с.

Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Розподіли Речі Посполитої. Територіально-адміністративний устрій та соціально-економічний розвиток українських земель у ХІХ – на початку ХХ ст.

Активізація українського суспільно-політичного і національного руху. Організація «Руська трійця». Головна Руська Рада. Кирило-Мефодіївське товариство. Братерство тарасівців.

Громади, просвіти, наукові товариства ім. Т. Шевченка. Піднесення національної самосвідомості на рубежі ХІХ-ХХ ст. Перші українські політичні партії. Програмні цілі, тактика, лідери. РУП як праматір більшості українських партій.

Український національно-демократичний рух в роки Першої російської революції 1905-1907 рр. Боротьба за культурно-національну автономію. Українська думська громада.

Столипінська політична реакція. Товариство українських поступовців. Аграрна реформа П.Столипіна і Україна.

Українські землі напередодні та в роки Першої світової війни. Подальший розвиток ідей українського національного самовизначення. Союз визволення України. Головна Українська Рада. Братовбивче протистояння. Основні бойові операції на українських землях.

Список рекомендованих джерел:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. - 9-те вид., доповн. – К.: Академія, 2023. – 560 с.
2. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.
3. Субтельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.
4. Аркас М. Історія України-Русі /М.Аркас. – 2-ге факс. вид. – К.: Вища школа, 1991. – 456 с.
5. Політична історія України ХХ ст.: У 6 т / НАН України, Інститут політичних та етнонаціональних досліджень; Редкол.: І.Ф. Курас (голова) та ін. – К.: Генеза, 2002 – 2003.
6. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: у 2-х т. /Н.Д. Полонська-Василенко. – 3-те вид. – К.: Либідь, 1995. – Т. 1. До середини ХVІІ ст. – 672 с.
7. Палій О. Короткий курс історії України. – К.: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023. – 464 с.

Українська культура в час пробудження української національної самосвідомості (кінець ХVІІІ - ХІХ ст.). Особливості розвитку української культури в умовах іноземної експансії. Формування національної свідомості. «Українська ідея» як культурна парадигма.

Становлення української інтелігенції та громадсько-просвітницька діяльність українських товариств. Становлення нової української літератури, драматургії та поезії. Формування національної композиторської школи. Художня освіта, мистецтво, музично-драматичний театр. Регіональна своєрідність української культури.

Список рекомендованих джерел:

1. Павлова О., Мельничук Т. Історія Української культури / 2-ге вид. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 340 с.

Українська національно-демократична революція (1917-1921 рр.). Українська Центральна Рада та її державотворча діяльність. Універсали: від вимог автономії до незалежності Української Народної Республіки. Експансія більшовиків на Україну. Брест-Литовський мирний договір.

Переворот гетьмана П. Скоропадського. Гетьманат «Українська держава». Соціально-політичні здобутки і прорахунки гетьманату. Повстансько-партизанський рух проти австро-німецьких військ та гетьманського режиму. Український національний союз. Збройне повстання проти гетьманату.

Директорія. Відродження УНР. Трудовий конгрес України. Суперечливий характер внутрішньої і зовнішньої політики Директорії УНР. В.К. Винниченко і С.В. Петлюра.

Створення ЗУНР. «Злука» українських земель 22 січня 1919 р. Другий наступ більшовиків на Україну. Громадянська війна. Отаманщина. Н. Махно. Директорія УНР у «трикутнику смерті»: поляки, денікінці, більшовики.

Третій похід більшовиків на Україну. Політика «воєнного комунізму». Варшавський договір 1920 р. Польсько-радянська війна і Ризький мир. Підсумки та уроки Української національно-демократичної революції.

Список рекомендованих джерел:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. - 9-те вид., доповн. – К.: Академія, 2023. – 560 с.

2. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.

3. Субтельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.

4. Аркас М. Історія України-Русі /М.Аркас. – 2-ге факс. вид. – К.: Вища школа, 1991. – 456 с.

5. Політична історія України ХХ ст.: У 6 т / НАН України, Інститут політичних та етнонаціональних досліджень; Редкол.: І.Ф. Курас (голова) та ін. – К.: Генеза, 2002 – 2003.

6. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: у 2-х т. /Н.Д. Полонська-Василенко. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 1995. – Т. 1. До середини ХVІІ ст. – 672 с.

7. Палій О. Короткий курс історії України. – К.: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023. – 464 с.

Українські землі між двома війнами (1921-1939 рр.). Міжнародне та внутрішнє становище України на початку 1920-х років. Характер економічних, громадсько-політичних та культурних зносин України із зарубіжним світом в умовах обмеженого радянського суверенітету. Роль і позиція України у процесі створення СРСР. Х. Раковський. Вхідження УСРР до складу СРСР і остаточна втрата незалежності.

Нова економічна політика, особливості її втілення в Україні. Соціально-економічні перетворення в Україні на основі НЕПу. Промисловий розвиток Радянської України. Сталінська політика «соціалістичного штурму». Форсована індустріалізація: завдання, досягнення, втрати.

Суцільна насильницька колективізація та методи її здійснення: розселянювання та розкуркулення. Голодомор 1932-1933 рр. та його трагічні соціально-економічні наслідки.

Культурне будівництво 1920 – 1930-х років: від українізації до ідеологізації усіх сфер суспільно-духовного життя. Українізація: суть та наслідки.

Українське національно-культурне «Відродження»: злети та падіння. «Розстріляне відродження». Остаточне ствердження більшовицько-сталінської адміністративно-командної системи і тоталітарного режиму в Україні у 1930-і роки.

Західноукраїнські землі у 1921-1939 рр. у складі Польщі, Румунії і Чехословаччини.

Список рекомендованих джерел:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. - 9-те вид., доповн. – К.: Академія, 2023. – 560 с.

2. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.

3. Субтельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.

4. Аркас М. Історія України-Русі /М.Аркас. – 2-ге факс. вид. – К.: Вища школа, 1991. – 456 с.

5. Політична історія України ХХ ст.: У 6 т / НАН України, Інститут політичних та етнонаціональних досліджень; Редкол.: І.Ф. Курас (голова) та ін. – К.: Генеза, 2002 – 2003.

6. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: у 2-х т. /Н.Д. Полонська-Василенко. – 3-те вид. – К.: Либідь, 1995. – Т. 1. До середини ХVІІ ст. – 672 с.

7. Палій О. Короткий курс історії України. – К.: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023. – 464 с.

Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.). Геополітичне положення України та «українське питання» у міжнародній політиці напередодні Другої світової війни і його роль у німецько-радянському зближенні. Пакт Молотова-Ріббентропа про ненапад та Договір про дружбу і кордони між Радянським Союзом і фашистською Німеччиною. Вхідження західноукраїнських земель і Бессарабії до СРСР у складі УРСР та його наслідки. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Україна в плані «Барбароса». Героїзм і трагізм боротьби Червоної армії проти загарбників на території України у 1941-1942 рр. Риси нацистського окупаційного режиму на українських землях.

Радянський партизанський рух на окупованій території України. Боротьба формувань ОУН-УПА проти окупаційних режимів у 1941-1944 рр. та її сучасні оцінки. Визволення України (основні бойові операції) і масовий героїзм радянських воїнів. Вагомий історичний внесок народу України у спільну перемогу об'єднаних націй над фашизмом. Возз'єднання українських земель в єдиній (соборній) українській державі та його історичні наслідки. Підсумки і уроки Другої світової війни і Україна.

Список рекомендованих джерел:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. - 9-те вид., доповн. – К.: Академія, 2023. – 560 с.

2. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.

3. Субтельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.

4. Аркас М. Історія України-Русі /М.Аркас. – 2-ге факс. вид. – К.: Вища школа, 1991. – 456 с.

5. Політична історія України ХХ ст.: У 6 т / НАН України, Інститут політичних та етнопонаціональних досліджень; Редкол.: І.Ф. Курас (голова) та ін. – К.: Генеза, 2002 – 2003.

6. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: у 2-х т. /Н.Д. Полонська-Василенко. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 1995. – Т. 1. До середини ХVІІ ст. – 672 с.

7.Палій О. Короткий курс історії України. – К.: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023. – 464 с.

Україна в умовах повоєнних модернізацій суспільного розвитку в СРСР (1945-1991 рр.). Проблеми повоєнної відбудови народного господарства республіки у другій пол. 1940-х – першій пол. 1950-х рр. та її особливості у Західній Україні. Рівень життя та побут населення. Розвиток промисловості і сільського господарства.

Боротьба формувань ОУН-УПА з радянською репресивною машиною (1945-1953 рр.) та її сучасні оцінки. Нова хвиля тоталітарних репресій за умов необмеженої диктатури сталінської партійно-бюрократичної машини. Культурно-ідеологічні процеси в Україні.

«Хрущовська відлига» 1954-1964 рр. Україна в умовах десталінізації: основні риси політичного, економічного і духовно-культурного життя українського суспільства за часів хрущовської «відлиги». Проблеми розвитку народного господарства. Спроби економічних реформ сер. 1950-х – перш. пол. 1960-х рр. Новації і догми.

Україна на порозі загальної системної кризи радянської системи в умовах брежнєвської «застою» 1970-х – 1980-х рр. Суспільно-політичне життя: ідеологічний диктат, «стабілізація» і закритість суспільства. Український дисидентський рух. Загострення проблем соціально-економічного розвитку.

Україна в роки горбачовської «перебудови» 1985-1991 рр. Системна криза радянської суспільно-політичної системи. Проголошення перебудовчих процесів. Піднесення суспільно-політичної активності населення України наприкінці 1980-х – початку 1990-х років.

Список рекомендованих джерел:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. - 9-те вид., доповн. – К.: Академія, 2023. – 560 с.

2.Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.

3. Субтельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.

4. Аркас М. Історія України-Русі /М.Аркас. – 2-ге факс. вид. – К.: Вища школа, 1991. – 456 с.

5. Політична історія України ХХ ст.: У 6 т / НАН України, Інститут політичних та етнопонаціональних досліджень; Редкол.: І.Ф. Курас (голова) та ін. – К.: Генеза, 2002 – 2003.

6. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: у 2-х т. /Н.Д. Полонська-Василенко. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 1995. – Т. 1. До середини ХVІІ ст. – 672 с.

7.Палій О. Короткий курс історії України. – К.: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023. – 464 с.

Україна за часів незалежності. Політична розбудова держави в умовах розгортання багатопартійності і активізації конституційного процесу (1991-1996 рр.). Проблеми політичного реформування українського суспільства. Політична розбудова держави в умовах розгортання багатопартійності і активізації конституційного процесу (1991-1996 рр.). Проблеми політичного

реформування українського суспільства. Провал спроб економічних реформ за часів президентства Л. Кравчука і проблеми реалізації курсу економічних реформ за президентства Л. Кучми, їх суперечливі наслідки. Загострення боротьби політичних еліт після «Помаранчевої революції». Нагальні проблеми реформування економіки і українського суспільства за часів президентства В. Ющенка. Президентство В. Януковича. Становище в Україні наприкінці 2013 – у першій половині 2014 рр. Революція Гідності. Президентство П.Порошенка. Пошуки стратегічної концепції зовнішньої політики в умовах незалежності: від багатовекторності до європейського вибору. Україна і НАТО. Україна і діаспора.

Список рекомендованих джерел:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. - 9-те вид., доповн. – К.: Академія, 2023. – 560 с.
2. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.
3. Субтельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.
4. Аркас М. Історія України-Русі /М.Аркас. – 2-ге факс. вид. – К.: Вища школа, 1991. – 456 с.
5. Політична історія України ХХ ст.: У 6 т / НАН України, Інститут політичних та етнонаціональних досліджень; Редкол.: І.Ф. Курас (голова) та ін. – К.: Генеза, 2002 – 2003.
6. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: у 2-х т. /Н.Д. Полонська-Василенко. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 1995. – Т. 1. До середини ХVІІ ст. – 672 с.
7. Палій О. Короткий курс історії України. – К.: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023. – 464 с.

Українська культура і духовне життя в ХХ ст. Провідні тенденції розвитку сучасної української культури. Особливості розвитку української культури у ХХ ст. Розвиток культури на початку новітньої доби. Неоромантизм в літературі. Українській модернізм. Українська культура в роки визвольних змагань (1917-1921 роки). Національно-культурне відродження 1920-х років. Національна культура в умовах панування радянської ідеології 1930-1950-х років. Соцреалізм. Культура України під час кризи радянської системи (60-80-і рр. ХХ ст.). Наростання кризових явищ в культурі глобалізованого світу. Дегуманізація культури. Художній світ техногенної цивілізації. Постмодерністська модель світу в українській та світовій інтерпретаціях. Постмодернізм як плюралізм стилевих напрямів в українському мистецтві. Проблема культурного відчуження: поляризація відношень «елітарна культура – масова культура». Нове національно-культурне відродження в добу становлення незалежності України.

Список рекомендованих джерел:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. / О. Д. Бойко. - 9-те вид., доповн. – К.: Академія, 2023. – 560 с.
2. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.
3. Субтельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.

4. Аркас М. Історія України-Русі /М.Аркас. – 2-ге факс. вид. – К.: Вища школа, 1991. – 456 с.
5. Політична історія України ХХ ст.: У 6 т / НАН України, Інститут політичних та етнологічних досліджень; Редкол.: І.Ф. Курас (голова) та ін. – К.: Генеза, 2002 – 2003.
6. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: у 2-х т. /Н.Д. Полонська-Василенко. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 1995. – Т. 1. До середини ХVІІ ст. – 672 с.
- 7.Палій О. Короткий курс історії України. – К.: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2023. – 464 с.

«Археологія та методика польової археології»

Археологія як наука. Сучасне законодавство про охорону археологічної спадщини. Визначення археології і її місце серед історичних наук. Територіальні та хронологічні межі археологічного пізнання. Тісний зв'язок археології з гуманітарними й природничими науками. Археологічна періодизація й хронологія. Види археологічних пам'яток: стоянки, селища, городища, групові могильники, поховання. Основні археологічні категорії: археологічна культура, тип пам'яток, локальний варіант, історико-культурна спільнота, закритий та відкритий комплекс. Хартія про охорону та використанню археологічного надбання (жовтень 1990), Закон України «Про охорону археологічної спадщини». Відкриті листи та дозволи на проведення археологічних досліджень.

Список рекомендованих джерел:

1. Археологія України. Курс лекцій за ред. Л.Л. Залізняка. – К.: Либідь, 2005. – 503 с.
2. Гершкович, Я. П., Гречко, Д. С. (ред.). 2022. Археологія України за роки Незалежності. Київ: ІА НАН України, 448 с.

Епоха бронзи. Особливості розвитку давнього населення України за доби бронзи. Бронзолivarне виробництво. Циркумпонтійська, Євразійська, Європейська металургійні провінції. Донецький гірничо-металургійний центр доби бронзи. Особливості матеріальної культури ямної, катакомбної, бабинської та зрубної культурно-історичних спільнот. Еталонні побутові пам'ятки доби бронзи в Донбасі: Іллічівка, Капітанове-І, пам'ятки Картамиського археологічного мікрорайону.

Список рекомендованих джерел:

1. Археологія України. Курс лекцій за ред. Л.Л. Залізняка. – К.: Либідь, 2005. – 503 с.
2. Гершкович, Я. П., Гречко, Д. С. (ред.). 2022. Археологія України за роки Незалежності. Київ: ІА НАН України, 448 с.

Ранній залізний вік. Поняття «залізний вік». Металургія заліза. Причини кризи бронзолivarного виробництва. Особливості розвитку давнього населення України в епоху раннього заліза. Етнічна строкатість населення давньої України за доби раннього залізного віку. Поняття «історичний народ». Античні автори про кіммерійців, скіфів, сарматів. Особливості матеріальної культури населення новочеркаського і чорногорівського типу. Культура давніх скіфів і сармат. Пам'ятки раннього залізного віку на теренах України.

Список рекомендованих джерел:

1. Археологія України. Курс лекцій за ред. Л.Л. Залізняка. – К.: Либідь, 2005. – 503 с.

2. Гершкович, Я. П., Гречко, Д. С. (ред.). 2022. Археологія України за роки Незалежності. Київ: ІА НАН України, 448 с.

Розвідка археологічних пам'яток. Мета і завдання археологічних розвідок, їх організація. Геологічні та природно-географічні умови розташування археологічних пам'яток. Закономірності розміщення археологічних пам'яток. Підйомний матеріал. Артефакт. Розвідувальний шурф. Стратиграфія. Культурний шар та стерильний прошарок. Фіксація археологічної пам'ятки та археологічних знахідок. Камеральна обробка матеріалу та складання наукового звіту про археологічну розвідку.

Список рекомендованих джерел:

1. Археологія України. Курс лекцій за ред. Л.Л. Залізняка. – К.: Либідь, 2005. – 503 с.
2. Гершкович, Я. П., Гречко, Д. С. (ред.). 2022. Археологія України за роки Незалежності. Київ: ІА НАН України, 448 с.

Датування і синхронізація. Абсолютна і відносна хронологія. Датування за писемними джерелами. Датування по монетах. Датування по аналогам. Природнонаукові методи датування (радіовуглецевий аналіз, дендрохронологічний тощо). Синхронізація.

Список рекомендованих джерел:

1. Археологія України. Курс лекцій за ред. Л.Л. Залізняка. – К.: Либідь, 2005. – 503 с.
2. Гершкович, Я. П., Гречко, Д. С. (ред.). 2022. Археологія України за роки Незалежності. Київ: ІА НАН України, 448 с.

«Історія первісного суспільства»

Хронологія та періодизація ІПС. Відносна (релятивна) та абсолютна хронологія. Археологічна, антропологічна, геологічна, палеокліматична та інші системи відносної хронології. Природничі методи датування. Основні етапи розробки сучасної періодизації найдавнішої історії людства. Періодизація Морган-Еванса. Періодизація первісного суспільства в працях радянських істориків. Періодизація Г.Чайлда. Сучасні системи періодизації.

Список рекомендованих джерел:

1. Скирда В. В., Шрамко Б. А. Історія первісного суспільства. Підручник. — Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. — 172 с.
2. Станко В.Н., Гладких М.І., Сегеда С.П. Історія первісного суспільства. - К.: Либідь, 2009. – 239 с.

Передумови антропогенезу. Еволюція людства. Родина Hominidae. Біологічна концепція антропогенезу. Фактори загальноєволюційних процесів. Закони та механізми природного відбору. Екологічні обставини антропогенезу. Методи антропології: анатомія, морфологія, фізіологія, генетика. Ознаки підтриби Hominina, ознаки Homo, характеристика кожної ознаки. Розширена схема еволюції людства. Морфологічна своєрідність предкових форм Homo. Фактори формування морфологічних особливостей у ізольованих та неізольованих групах предкових форм. Ранні, ерінгсдорфські, класичні, шапфельські неандертальці Європи. Родезійська людина. Палеоантропи Азії. Палестинські «неандертальці». Вік, біологічні особливості та характеристика

способу життя різних груп неандертальців. Денисівці. Кроманьйонці (неоантропи) - біологічні особливості, умови формування, ареал розселення.

Список рекомендованих джерел:

1. Скирда В. В., Шрамко Б. А. Історія первісного суспільства. Підручник. - Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. — 172 с.

2. Станко В.Н., Гладких М.І., Сегеда С.П. Історія первісного суспільства. - К.: Либідь, 2009. – 239 с.

Соціогенез. Поведінкові характеристики стада гомінід. Стада і гаремні сім'ї людиноподібних мавп. Теорія статевого проміскуїтету. Інбридинг. Причини поява статевих табу. Агамія, аномія. Виникнення праобщини. Рід, причини його виникнення. Десять ознак роду. Рід, фратрія, плем'я та їх взаємини. Епігамія. Материнський рід. Соціальна структура сусідської громади. Матріархат. Патріархат. Жіночі та чоловічі союзи. Обряди ініціації. Локалізація сімейно-шлюбних відносин. Еволюція патріархальної родини. Сорорат, левират, гетеризм. Патронімії і племінні структури епохи патріархату.

Список рекомендованих джерел:

1. Баженов О.Л. Історія первісного суспільства: навчально-методичний посібник для студентів історичного факультету денної форми навчання / О.Л. Баженов. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2014. – 296 с.

2. Скирда В. В., Шрамко Б. А. Історія первісного суспільства. Підручник. — Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. - 172 с.

3. Станко В.Н., Гладких М.І., Сегеда С.П. Історія первісного суспільства. - К.: Либідь, 2009. – 239 с.

Первісні економічні формації. Політогенез. Первісна периферія. Ранньопервісна родова община. Раннє привласнююче господарство (збиральництво, полювання) та знаряддя праці олдувайської й ашельської епохи палеоліту. Перший природний розподіл праці в мустьєрську епоху палеоліту. Трансформація форм господарчої діяльності у пізньому палеоліті. Статевіковий розподіл праці. Пізньопервісна родова община. Зародження й розвиток ранніх форми землеробства. Центри виникнення скотарства та землеробства. Доместикація тварин та окультурення рослин. ГКТ. Розвиток позитивних знань. Керамічне виробництво. Прядіння й ткацтво. Засоби пересування. Використання металів та значення цього фактору у розвитку людського суспільства. Зміни у розподілі продуктів виробництва. Поява різних форм власності. Виникнення та трансформація форм обміну і його вплив на становлення політичної складової. Поява іригаційного землеробства. Розвиток скотарства й поява кочових племен. Поява ремесла. Поділ первісних суспільств на егалітарні, ранжовані і стратифіковані. Характер первісних військових сутичок. Військові дружини. Початок первісної урбанізації. Бігмени та вожді. Соціально-економічна диференціація пізньородового суспільства. Виникнення народностей. Типи первісної периферії та її контакти з цивілізаціями. Сучасні осередки та прояви первісності.

Список рекомендованих джерел:

1. Скирда В. В., Шрамко Б. А. Історія первісного суспільства. Підручник. — Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. - 172 с.

«Історія Стародавнього Сходу»

Стародавній Єгипет. Особливості археологічних культур додинастичного періоду. Археологічні культури палеоліту на території Єгипту. Археологічні культури мезоліту на території Єгипту. Археологічні культури неоліту на території Єгипту. Доместикація флори та фауни у Єгипті у до династичний період. Неархеологічні джерела з історії Стародавнього Єгипту. Виникнення найдавнішої Єгипетської держави. Утворення централізованої деспотії. Поступовий розпад Стародавнього царства і його причини.

Боротьба Гераклеополя і Фів. Військові походи та політика щодо завойованих країн. Посилення влади номархів. Завоювання Єгипту гиксосами. Соціальне розшарування населення Єгипту Середнього Царства.

Вигнання гиксосів з Єгипту. Завойовницькі війни фараонів 18 династії. Дипломатія за часів Аменхотепа III та її наслідки для культури Стародавнього Єгипту Нового царства. Релігійна реформа Аменхотепа IV. Наслідки релігійної реформи для Єгипту за часів наступників Ехнатона. Завойовницька політика фараонів 19 династії. Єгипет за часів наступників Рамзеса II. Організація державного управління в період Нового Царства.

Завоювання Єгипту лівійцями. Завоювання Єгипту ефіопами. Об'єднання Єгипту саїських правителями. Завоювання Єгипту Камбізом, О. Македонським. Династія Птолемеїв. Причини остаточного занепаду незалежної Єгипетської держави.

Список рекомендованих джерел:

1. Крижановський О. П. Історія стародавнього Сходу. Курс лекцій. – К., 2002.
2. Голованов С.О. Історія Стародавнього Світу. В 5 т., 2016. – 472 с.

Найдавніші держави Месопотамії. Природні умови Месопотамії. Архаїчна епоха та створення найдавнішого суспільства. Історія археологічних відкриттів на території Месопотамії. Економіко-господарчий розвиток. Релігійні вірування та обряди населення найдавніших держав Месопотамії. Заснування Шумерійського царства при Лугаль-загіссі (2373-2349 рр. до н.е.). Піднесення Аккаду. Саргон I (2369-2314 рр. до н.е.), Нарамсін (2290-2254 рр. до н.е.). Завоювання Месопотамії гутіями. (2228-2104 рр. до н.е.) III династія Ура (2118-2007 рр. до н.е.).

Список рекомендованих джерел:

1. Крижановський О. П. Історія стародавнього Сходу. Курс лекцій. – К., 2002.
2. Голованов С.О. Історія Стародавнього Світу. В 5 т., 2016. – 472 с.

Сирія. Фінікія. Давня Палестина. Природні умови та населення Сирії та Фінікії. Соціально-економічні відносини в Сирії та Фінікії. Розвиток торгівлі. Культура Сирії та Фінікії. Роль Сирії та Фінікії в стародавньому світі. Завоювання Сирії та Фінікії іноземними державами. Створення самостійних сирійських та фінікійських держав. Колонізація. Археологічні розкопки та

письмові джерела з історії Давньої Палестини. Ханаан в III-II тис. до н.е. Створення Ізраїльського царства. Відокремлення Ізраїлю від Іудеї. Їх занепад.

Список рекомендованих джерел:

1. Крижановський О. П. Історія стародавнього Сходу. Курс лекцій. – К., 2002.
2. Голованов С.О. Історія Стародавнього Світу. В 5 т., 2016. – 472 с.

Ассирія та Персія. Природні умови та населення. Джерела з історії Ассирії. Заснування найдавнішої Ассирійської держави. Перше піднесення Ассирії. Друге піднесення Ассирії. Виникнення та занепад Ассирійської імперії (VIII-VII ст. до н.е.). Організація військової справи в Ассирії. Структура ассирійського суспільства. Державне управління. Культура та релігія Ассирії. Царський культ. Заснування Перського царства та зовнішня політика Перської держави при Ахеменідах.

Список рекомендованих джерел:

1. Крижановський О. П. Історія стародавнього Сходу. Курс лекцій. – К., 2002.
2. Голованов С.О. Історія Стародавнього Світу. В 5 т., 2016. – 472 с.
3. Ручинська О. А., Сергєєв І. П. Історія Стародавнього Сходу: Навчально-методичний посібник. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – 108 с.

Стародавня Індія. Природні умови, населення та найдавніші держави. Археологічні джерела та історіографія з історії стародавньої Індії. Письмові джерела з історії стародавньої Індії. Завоювання Північної Індії аріями. Кастова система. Індія в VI-IV ст. до н.е. Чандрагупта (321-297 рр. до н.е.). Держава Ашоки. Культура та релігія стародавньої Індії. Наука стародавньої Індії.

Список рекомендованих джерел:

1. Крижановський О. П. Історія стародавнього Сходу. Курс лекцій. – К., 2002.
2. Голованов С.О. Історія Стародавнього Світу. В 5 т., 2016. – 472 с.

Стародавній Китай. Господарство, суспільний та державний устрій Китаю (держави Шан-Інь, Чжоу, Цін, Хань). Реформи Ван Мана. Народні повстання. Повстання «червонобрових», його хід і результати. Культура Стародавнього Китаю. Виникнення та розвиток релігійно-філософських течій. Їх особливості. Наука Стародавнього Китаю.

Список рекомендованих джерел:

1. Крижановський О. П. Історія стародавнього Сходу. Курс лекцій. – К., 2002.
2. Голованов С.О. Історія Стародавнього Світу. В 5 т., 2016. – 472 с.

«Історія Античності»

Греція в період формування ранньокласового суспільства (XXX-XII ст. до н.е.) Племінний світ Греції в 3000-2000 р. Об'єднання критських царств у XX-XVIII ст. Кріто-кікладська монархія в XVII-XV ст. Ранні царства на материку в XIX-XVII ст. Еллада в XVI-XII ст. Історія вивчення крито-мікенської цивілізації. Палаці в Кноссі й Фесті. Причини занепаду цивілізації. Цивілізація мінойського Криту. Царська влада, соціально-економічні відносини, критська морська держава і її занепад.

Список рекомендованих джерел:

- 1.Балух В. О., Макар Ю. І. Історія стародавньої Греції. Курс лекцій. - Чернівці, 2005.
2. Замуруйцев, О. В. Історія Стародавньої Греції та Риму: навчальний посібник. -МДПУ ім. Богдана Хмельницького. – Мелітополь,2015.

Греція у «Гомерівську» добу та архаїчний період. Ахейська Греція в II тис. до н.е. Мікенська цивілізація: Греція в ранньоеладський період (кінця III тис. до н.е.), вторгнення греків-ахейців. Становлення перших держав, формування мікенської цивілізації, соціально-економічна структура, організація державного керування, взаємини ахейських царств. Троянська війна. Вгасання мікенської цивілізації. Велика грецька колонізація: причини, хід, основні напрямки, наслідки для греків і тубільного населення. Ранньогрецька тиранія і її роль у становленні полісу. Народження нової культури.

Список рекомендованих джерел:

- 1.Балух В. О., Макар Ю. І. Історія стародавньої Греції. Курс лекцій. - Чернівці, 2005.
2. Замуруйцев, О. В. Історія Стародавньої Греції та Риму: навчальний посібник. -МДПУ ім. Богдана Хмельницького. – Мелітополь,2015.

Становлення Афіньської держави (VIII-VI ст.) та Давня Спарта. Афіни в VIII-VII ст. до н.е. Реформи Солона. Тиранія Пісістрата й Пісістратидів в Афінах (560-510 рр. до н.е.). Реформи Клісфена. Пелопоннес в VIII-VI ст. до н.е. Виникнення Древньої Спарти. Законодавство Лікурга. Пелопонеський союз.

Список рекомендованих джерел:

- 1.Балух В. О., Макар Ю. І. Історія стародавньої Греції. Курс лекцій. - Чернівці, 2005.
2. Замуруйцев, О. В. Історія Стародавньої Греції та Риму: навчальний посібник. -МДПУ ім. Богдана Хмельницького. – Мелітополь,2015.

Греко-перські війни (500-449 рр. до н.е.) Пелопонеська війна (431-404 рр. до н.е.) Передумови Греко-перських війн. Похід Ксеркса. Делоський морський союз. Повстання малоазійських міст. Битва під Марафоні. Діяльність Фемістокла. Бою у Фермопіл і при Артемісії; битви під Саламіні й Платеях. Проголошення Калієва миру. Політична боротьба в Афінах в 470-460 рр. до н.е. Реформи Ефіальта (462 р. до н.е.). Правління Перікла (443-429 рр. до н.е.). Причини й приводи війни. Архідамова війна (431-421 рр. до н.е.). Сицилійська експедиція. Декелейська війна (413-404 рр. до н.е.). Тиранія тридцяти й відновлення демократії. Перетворення Делоського союзу в Афіньську Архе. Взаємини Афінь із союзниками, протиріччя усередині союзу.

Список рекомендованих джерел:

- 1.Балух В. О., Макар Ю. І. Історія стародавньої Греції. Курс лекцій. - Чернівці, 2005.
2. Замуруйцев, О. В. Історія Стародавньої Греції та Риму: навчальний посібник. -МДПУ ім. Богдана Хмельницького. – Мелітополь,2015.

Рим у царську епоху. Географічне положення й природні умови. Етруски й Рим. Соціальний стан патриціїв, плебеїв, патронів і клієнтів у ранньому Римі. Патріархальне рабство. Реформи Сервія Туллія і їх роль у формуванні державної організації. Падіння царської влади й установа респу́бліканського ладу.

Список рекомендованих джерел:

1. Замуруйцев, О. В. Історія Стародавньої Греції та Риму: навчальний посібник. -МДПУ ім. Богдана Хмельницького. – Мелітополь,2015.

Римська республіка з кінця VI ст. до середини 60-х рр. III ст. до н.е. Рим в ранньореспубліканський період. Державний устрій ранньої Римської республіки. Римська армія. Завоювання Італії. Закони XII таблиць й їх значення для розвитку суспільства. Закони Валерія - Горація й Канулея, Ліцинія - Секстія, Петелія - Папірія. Вторгнення галлів. Державний лад ранньої Республіки. Коміції, сенат, звичайні й екстраординарні магістратури. Організація римської армії. Війни із самнітами та Пірром. Утворення римсько-італійської конфедерації. Причини перемоги Рима.

Список рекомендованих джерел:

1.Балух В. О., Коцур В. П. Історія стародавнього Риму. Курс лекцій. - Чернівці, 2005.
2. Замуруйцев, О. В. Історія Стародавньої Греції та Риму: навчальний посібник. -МДПУ ім. Богдана Хмельницького. – Мелітополь,2015.

Римська республіка у 60-30-х рр. I ст. до н.е. Рання Римська імперія. Правління Августа. Перший тріумвірат. Цезар. Диктатура Цезаря і її історичне значення. Громадянські війни 40-30-х рр. до н.е. Створення другого тріумвірату. Поразка республіканців. Боротьба Антонія й Октавіана. Падіння республіки. Правління Августа. Принципат. Формування культу імператора.

Список рекомендованих джерел:

1.Балух В. О., Коцур В. П. Історія стародавнього Риму. Курс лекцій. - Чернівці, 2005.
2. Замуруйцев, О. В. Історія Стародавньої Греції та Риму: навчальний посібник. -МДПУ ім. Богдана Хмельницького. – Мелітополь,2015.

Криза «третього століття. Громадянська війна 193-197 рр. Династія Северів. Едикт Каракалли. Боротьба "сенатських" й "солдатських" імператорів. Ослаблення центральної влади й посилення натиску варварських племен. Падіння ролі праці рабів у виробництві; застосування праці колонів і залежних осіб у сільському господарстві й ремеслі. Криза традиційної системи цінностей. Гоніння на християн.

Список рекомендованих джерел:

1.Балух В. О., Коцур В. П. Історія стародавнього Риму. Курс лекцій. - Чернівці, 2005.
2. Замуруйцев, О. В. Історія Стародавньої Греції та Риму: навчальний посібник. -МДПУ ім. Богдана Хмельницького. – Мелітополь,2015.

Антична культура. Грецький театр і його роль у суспільному житті поліса. Гомер, «Іліада» та «Одісея». Розвиток наукових знань. Особливості давньогрецької міфології й релігії. Основні божества олімпійського пантеону. Розвиток філософських шкіл Стародавньої Греції. Римська міфологія. Римські оратори, філософи та історики. Розвиток наукових знань в Стародавньому Римі.

Список рекомендованих джерел:

1.Балух В. О., Коцур В. П. Історія стародавнього Риму. Курс лекцій. - Чернівці, 2005.
2. Замуруйцев, О. В. Історія Стародавньої Греції та Риму: навчальний посібник. -МДПУ ім. Богдана Хмельницького. – Мелітополь,2015.
3. Гомер. Іліада та Одісея. (Будь-яке видання).

«Історія середніх віків»

Криза рабовласництва. Перехід від античності до середніх віків. Криза рабовласництва. Економічні та соціальні наслідки. „Варварські” племена: кельти, германці, слов'яни. „Велике переселення народів”: причини, хронологічні рамки, географія та етноси-учасники цього явища. Гунський союз. Вестготи. Рух багаудів. Наслідки „варварських” завоювань для Західної Європи. Фактори інтенсивності феодального синтезу: співвідношення варварів і романізованого населення; характер розселення варварів на території Римської імперії; культурний рівень варварів і готовність їх сприймати досягнення римської культури; досвід спілкування варварів з римською цивілізацією; соціально-політична структура варварських народів; природно-географічні та інші зовнішні умови.

Список рекомендованих джерел:

1. Кузовков В.В., Горбенко К.В. Історія середніх віків : навчальнометодичний посібник для студентів закладів вищої освіти / В.В. Кузовков, К. В. Горбенко. – Миколаїв : Іліон, 2020. – 247 с.
2. Середні віки. Підручник для ВУЗів / За ред. Л.Войтовича. – Львів, 2010 – 502 с.
3. Балух В.О., Коцур В.П. Історія середніх віків. Том 1. – Чернівці: Наші книги, 2010. – 496 с.
4. Історія середніх віків: Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя: Курс лекцій – Київ: Либідь, 2004. – 365 с.

Візантія в IV-XI ст. Особливості розвитку Східної Римської імперії. Особливості процесу феодалізації Візантії. Візантія при Юстиніані (527-565). Повстання „Ніка”. Підсумки розселення слов'ян на візантійській території в VI-VII ст. Аграрний устрій Візантії згідно „Землеробського закону”. „Еклога законів”. Міжнародне становище Візантії в другій половині VII-першій половині IX ст. Візантія в правління Македонської династії. Аграрне законодавство Македонської династії. Візантійське місто 10 ст. за даними „Книги єпарха”. Занепад обороноздатності країни в XI ст. Політична криза у Візантії й припинення Македонської династії. Культура Візантії.

Список рекомендованих джерел:

1. Кузовков В.В., Горбенко К.В. Історія середніх віків : навчальнометодичний посібник для студентів закладів вищої освіти / В.В. Кузовков, К. В. Горбенко. – Миколаїв : Іліон, 2020. – 247 с.
2. Середні віки. Підручник для ВУЗів / За ред. Л.Войтовича. – Львів, 2010 – 502 с.
3. Балух В.О., Коцур В.П. Історія середніх віків. Том 1. – Чернівці: Наші книги, 2010. – 496 с.
4. Історія середніх віків: Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя: Курс лекцій – Київ: Либідь, 2004. – 365 с.

Араби у VI-XI ст. Домусульманська Аравія. Племінний устрій та давні вірування. Об'єднання Аравії. Ідеологія ісламу. Арабські завоювання при перших халіфах. Криза в Арабському халіфаті та громадянська війна VII ст. Суніти та шиїти. Династії Омейядів (661-750) та Аббасидів (750-1258): загальна характеристика. Розпад Халіфату.

Список рекомендованих джерел:

1. Кузовков В.В., Горбенко К.В. Історія середніх віків : навчальнометодичний посібник для студентів закладів вищої освіти / В.В. Кузовков, К. В. Горбенко. – Миколаїв : Іліон, 2020. – 247 с.
2. Середні віки. Підручник для ВУЗів / За ред. Л.Войтовича. – Львів, 2010 – 502 с.
3. Балух В.О., Коцур В.П. Історія середніх віків. Том 1. – Чернівці: Наші книги, 2010. – 496 с.
4. Історія середніх віків: Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя: Курс лекцій – Київ: Либідь, 2004. – 365 с.

Франкська держава. Давні франки. Завоювання Галлії. Виникнення держави. Франкська держава за наступників Хлодвіга. Об'єднання країни майордомами Австразії. Карл Мартелл. Бенефіційна реформа. Захоплення королівської влади Піпіном Коротким. Створення папської держави. Карл Великий. Династія Каролінгів. Політична організація Каролінгської держави. Реформи Карла Великого: системи організації й комплектування армії; судочинства в територіальних округах. Соціально-економічні зміни у Франкській державі у VIII ст. “Капітулярій про маєтки”. Верденський розділ 843 р. Мерсенський договір.

Список рекомендованих джерел:

1. Кузовков В.В., Горбенко К.В. Історія середніх віків : навчальнометодичний посібник для студентів закладів вищої освіти / В.В. Кузовков, К. В. Горбенко. – Миколаїв : Іліон, 2020. – 247 с.
2. Середні віки. Підручник для ВУЗів / За ред. Л.Войтовича. – Львів, 2010 – 502 с.
3. Балух В.О., Коцур В.П. Історія середніх віків. Том 1. – Чернівці: Наші книги, 2010. – 496 с.
4. Історія середніх віків: Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя: Курс лекцій – Київ: Либідь, 2004. – 365 с.

Хрестові походи як загальноєвропейське явище. Поняття хрестоносного руху в середні століття. Різні види хрестових походів. Хрестоносний рух проти мусульман: його передумови й причини. Соціально-економічні й політичні фактори активізації західноєвропейського населення в XI-XII ст. Перші хрестові походи. Клермонський собор. Завоювання хрестоносців на Сході. Система керування Ієрусалимською державою. “Ієрусалимські ассізи”. Занепад хрестоносного руху в XIII ст.

Список рекомендованих джерел:

1. Кузовков В.В., Горбенко К.В. Історія середніх віків : навчальнометодичний посібник для студентів закладів вищої освіти / В.В. Кузовков, К. В. Горбенко. – Миколаїв : Іліон, 2020. – 247 с.
2. Середні віки. Підручник для ВУЗів / За ред. Л.Войтовича. – Львів, 2010 – 502 с.
3. Балух В.О., Коцур В.П. Історія середніх віків. Том 1. – Чернівці: Наші книги, 2010. – 496 с.
4. Історія середніх віків: Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя: Курс лекцій – Київ: Либідь, 2004. – 365 с.

Феодальне суспільство та його культура. Середньовічні міста. Завершення процесу феодалізації країн Європи. Соціальна структура феодального суспільства. Побут феодалів. Культурний розвиток європейського суспільства в VI-XI ст.: основні тенденції. Джерела середньовічної культури. „Каролінгське відродження”.

Історична роль ранньосередньовічної культури Західної Європи. Типи феодальних міст. Соціальна характеристика середньовічного міста. Комунальний рух. Причини утворення й еволюція середньовічного ремісничого цеху. Функції цеху. Цеховий примус і замикання цеху. Організація й види міської торгівлі. Форми об'єднання торговців у середні століття. Ріст чисельності європейського населення. Лицарство.

Список рекомендованих джерел:

1. Кузовков В.В., Горбенко К.В. Історія середніх віків : навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти / В.В. Кузовков, К. В. Горбенко. – Миколаїв : Іліон, 2020. – 247 с.
2. Середні віки. Підручник для ВУЗів / За ред. Л.Войтовича. – Львів, 2010 – 502 с.
3. Балух В.О., Коцур В.П. Історія середніх віків. Том 1. – Чернівці: Наші книги, 2010. – 496 с.
4. Історія середніх віків: Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя: Курс лекцій – Київ: Либідь, 2004. – 365 с.

Швейцарський союз на початку XVI ст. Передумови реформації. Ульріх Цвінглі і його вчення. Цвінгліанська реформація. Жан Кальвін і реформація в Женеві. Кальвінізм і його історичне значення. Конфедерація в другій половині XVI - початку XVII ст.

Список рекомендованих джерел:

1. Кузовков В.В., Горбенко К.В. Історія середніх віків : навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти / В.В. Кузовков, К. В. Горбенко. – Миколаїв : Іліон, 2020. – 247 с.
2. Середні віки. Підручник для ВУЗів / За ред. Л.Войтовича. – Львів, 2010 – 502 с.
3. Балух В.О., Коцур В.П. Історія середніх віків. Том 1. – Чернівці: Наші книги, 2010. – 496 с.
4. Історія середніх віків: Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя: Курс лекцій – Київ: Либідь, 2004. – 365 с.

«Історія Великих географічних відкриттів»

Іспанія та Португалія на початковому періоді ВГВ. Навігаційна школа Енріке Мореплавця. Помилка Тосканеллі. Іберійська унія. Португальська Індія. П'ята імперія.

Список рекомендованих джерел:

1. Jacobs J. The Story of Geographical Discovery: How the World Became Known. - Forgotten Books, 2016. – 241 p.
2. Arnold D. The Age of Discovery, 1400-1600. – Routledge, 2002. – 84 p.
3. Історія європейської цивілізації: Середньовіччя. Експедиції. Торгівля. Утопії / за ред. У.Еко. – К.: Фоліо, 2020.
4. Блек Дж. Історія світу від найдавніших часів до сьогодення. – К.: Vivat, 2021.

Історичні постаті доби ВГВ. Б.Діас; Феномен Х.Колумба; Експедиції Ф.Магеллана; Наслідки експедиції Кабрала; А.Веспуччі; Дж. Кабот; Афанасій Никітін; Магнус Олай; Ж.Картъє; Луїс Варес Торрес; В.Барренц; Дж.Кук; У. Баффін; Г.Гудзон; Дж.Девіс; Абель Тасман; С. Герберштейн; М.Бойм.

Список рекомендованих джерел:

1. Bergreen L. Columbus: The Four Voyages, 1492-1504 / Reprint edition. – Penguin, 2013. – 423 p.

2. Jacobs J. The Story of Geographical Discovery: How the World Became Known. - Forgotten Books, 2016. – 241 p.
3. Arnold D. The Age of Discovery, 1400-1600. – Routledge, 2002. – 84 p.
4. Історія європейської цивілізації: Середньовіччя. Експедиції. Торгівля. Утопії / за ред. У.Еко. – К.: Фоліо, 2020.
5. Блек Дж. Історія світу від найдавніших часів до сьогодення. – К.: Vivat, 2021.

Англія та Голандія в рамках епохи ВГВ. Каперство та комбатанти. Голландські відкриття в епоху ВГВ та особливості освоєння голландцями відкритих земель. Утворення колоній Англії у Північній Америці. Освоєння Англією закинутих колоній Іспанії у Вест-Індії.

Список рекомендованих джерел:

1. Jacobs J. The Story of Geographical Discovery: How the World Became Known. - Forgotten Books, 2016. – 241 p.
2. Arnold D. The Age of Discovery, 1400-1600. – Routledge, 2002. – 84 p.
3. Історія європейської цивілізації: Середньовіччя. Експедиції. Торгівля. Утопії / за ред. У.Еко. – К.: Фоліо, 2020.
4. Блек Дж. Історія світу від найдавніших часів до сьогодення. – К.: Vivat, 2021.

«Спеціальні історичні дисципліни»

Спеціальні історичні дисципліни, їх місце та роль в розвитку історичної науки. Історія виникнення та розвитку. Предмет та об'єкт дослідження. Структура спеціальних історичних дисциплін. Особливості прийомів методичних кожної з спеціальних історичних дисциплін. Взаємозв'язок спеціальних історичних дисциплін. Практичне використання спеціальних історичних дисциплін. Історія виникнення та розвитку спеціальних історичних дисциплін.

Список рекомендованих джерел:

1. Спеціальні історичні дисципліни: конспект лекцій / укладач Н. В. Лобко. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 219 с.

Палеографія: предмет, завдання, історія розвитку та сучасний стан. Предмет та завдання палеографії. Палеографічний метод. Дослідження латинського письма. Історія розвитку кириличної палеографії.

Список рекомендованих джерел:

1. Спеціальні історичні дисципліни: конспект лекцій / укладач Н. В. Лобко. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 219 с.

Матеріали для письма. Берестологія як наукова дисципліна. Папірус. Пергамент. Папір. Філігранологія як спеціальна історична дисципліна.

Список рекомендованих джерел:

1. Грицько Б.А. Нариси з історії метрології на території України. - Львів, 2005.
2. Спеціальні історичні дисципліни: конспект лекцій / укладач Н. В. Лобко. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 219 с.

Метрологія як спеціальна історична дисципліна Предмет, завдання, джерела метрології та історія її формування як наукової дисципліни. Метрологія Давньоруської держави (X – початок XII ст.). Метрологія періоду

феодалної роздробленості Київської Русі (XII – XV ст.). Українські міри XVI – XVIII ст. Російська метрологія XVI – XX ст.. Створення Міжнародної метричної системи.

Список рекомендованих джерел:

1. Спеціальні історичні дисципліни: конспект лекцій / укладач Н. В. Лобко. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 219 с.

«Історія Азії та Африки»

Накопичення знань про Схід і основні підходи до його вивчення: від старовини до сучасних концепцій. Причини сучасного інтересу до історії країн Сходу. Древні автори про Схід і специфіку його суспільно-політичного життя. Знання про Схід в раннє середньовіччя. Хрестові походи і Схід. Європейська література про монголів і монгольські завоювання. Історії Сходу в середньовічних європейських університетах. Розвиток знань про Схід в XV–XVI століттях. Європа і загроза турецького Османа. Причини зростання інтересу до Східного регіону в XVII ст. Ф. Бернье. Уявлення про Схід в епоху Освіти. А. Сміт про специфіку Сходу. Г.В.Ф. Гегель про Схід. Проблеми Сходу в історичній і політико-економічній думці XIX ст. Концепції європоцентризму і азіацентризму. Формативне учення К. Маркса і Ф. Енгельса. К. Маркс про «азіатський спосіб виробництва». Цивілізаційний підхід до вивчення історії Сходу. Н. Я. Данілювський, А. Тойнбі і М. Вебер.

Концепції і підходи сучасних авторів до вивчення історії Сходу. Л.Б. Алаєв і ін. про теорію «східного феодалізму»: економічні, соціальні, політичні і культурно-релігійні характеристики. Л.С. Васильєв про середньовічні цивілізації Сходу. Основні цивілізації середньовічного Сходу. Поняття «феодалізм» і «середньовіччя» в додатку до Сходу. Особливості історичної хронології Сходу в середні віки.

Список рекомендованих джерел:

1. Блек Дж. Історія світу від найдавніших часів до сьогодення. – К.: Vivat, 2021.

Японія. Особливості генезису капіталізму в Японії. Тенденції внутрішньополітичного розвитку. Японський мілітаризм як ідейно-політична течія і його вплив на внутрішню і зовнішню політику. Англо-японський союз. Російсько-японська війна і її значення для становлення Японії як великої держави. Анексія Кореї. Розвиток суспільно-політичних рухів. Боротьба за демократичні перетворення і соціальні реформи. Загострення внутрішньополітичних протиріч в передвоєнний період. Посилення впливу військових кругів і їх спроби монополізувати владу. Підготовка до війни як чинник консолідації правлячих сил. Підписання “Антикомінтернівського пакту” (1936 р.) і “Потрійного пакту” (1940 р.) з Німеччиною та Італією. Агресія Японії в Китаї і країнах Південно-східної Азії. Вплив війни на політичний і економічний розвиток країни. Слабкість режиму. Хіросіма і Нагасакі. Військовий крах і беззастережна капітуляція.

Список рекомендованих джерел:

1. Блек Дж. Історія світу від найдавніших часів до сьогодення. – К.: Vivat, 2021.

Друга світова війна (1939-1945 рр.) Військово-політичний розкол світу. Причини дієвості німецької антиколоніальної пропаганди. Короткозора позиція британського колоніалізму. Криза мандатної системи. Агресія фашистських “держав осі” на Сході. Німецька і італійська інтервенція в Північній Африці (1941-1942 рр.). Значення перемоги англійської армії під Аль-Аламейном. Капітуляція Франції (1940 р.) і спроба перетворення французьких колоніальних володінь в плацдарм фашистських сил в Африці. Висадка англо-американських сил в Північній Африці (листопад 1942 р.), розгром і вигнання італо-германських військ з Абіссинії, Алжиру, Тунісу, Марокко. Північна Африка в подальшому розвитку військових дій.

Список рекомендованих джерел:

Електронні ресурси:

1. https://ancientkharkiv.files.wordpress.com/2015/03/istoriya_serednyovichnogo_shodu.pdf
2. «Історія країн Азії та Африки в середні віки» Історія середньовічного Сходу history.karazin.ua/.../history/.../b5392c8a597b7dde22d24e4...
3. Нова історія країн Азії і Африки (XVI — поч. XX ст.) («Академія academia-pr.com.ua/product/310

Арабський Схід. Зростання антибританських і антифранцузьких настроїв. Ідейно-політична неоднозначність відношення арабських народів до війни. Військовий переворот в Іраку (1941 р.). Пронімецькі симпатії і організації в Сирії і Єгипті. Корінний поворот в другій світовій війні (1942-1943 рр.) і зміни в положенні на Близькому Сході і в Північній Африці. Створення Ліги арабських держав. Посилення американського військового і політичного впливу.

Список рекомендованих джерел:

1. Блек Дж. Історія світу від найдавніших часів до сьогодення. – К.: Vivat, 2021.

Африка. Італо-фашистська агресія в Ефіопії. Військові дії в Північно-східній Африці. Розгром італійських окупаційних військ. Зовнішня і внутрішня політика уряду Хайле Селассіе. Роль французьких колоній в Африці в становленні сил “Вільної Франції”. Особливості економічного і політичного життя у військові роки. Розвиток антиімперіалістичних і антикапіталістичних настроїв в середовищі африканських народів.

Список рекомендованих джерел:

1. Блек Дж. Історія світу від найдавніших часів до сьогодення. – К.: Vivat, 2021.

«Історія Центральної та Східної Європи»

Світ і країни Центральної і Південно-Східної Європи наприкінці Першої світової війни та у 20-30-ті рр. XX ст. Становище після Першої світової війни. Утворення нових незалежних держав в Європі. Загальні риси і обставини їх розвитку.

Список рекомендованих джерел:

Електронні ресурси:

1. Країни Центральної та Східної Європи в 20-30-х рр. XX ст. <http://zno.academia.in.ua>
2. Країни центральної та Східної Європи у 1918-1939 рр. <https://pidru4niki.com> ›
3. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>.
4. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім.

Країни Центральної і Південно-Східної Європи у 20-30-ті рр. ХХ ст. Польща, Угорщина, Румунія, Чехословаччина, Болгарія та Югославія у 1918-1939 рр. Риси суспільного життя. Індустріальний розвиток. Зовнішня політика.

Список рекомендованих джерел:

Електронні ресурси:

1. Країни Центральної та Східної Європи в 20-30-х рр. ХХ ст. <http://zno.academia.in.ua>
2. Країни центральної та Східної Європи у 1918-1939 рр. <https://pidru4niki.com> ›
3. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>.

Особливості авторитарних та фашистських режимів в країнах Центральної та Південно-Східної Європи. Авторитарні режими в Європі. Тоталітарні режими: визначення, особливості. Фашизм. Більшовизм.

Список рекомендованих джерел:

Електронні ресурси:

1. Країни Центральної та Східної Європи в 20-30-х рр. ХХ ст. <http://zno.academia.in.ua>
2. Країни центральної та Східної Європи у 1918-1939 рр. <https://pidru4niki.com> ›
3. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>.
4. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua.

«Історія Західної Європи та Північної Америки»

Післявоєнний устрій світу. Версальсько-Вашингтонська система повоєнних договорів. Позиції держав-переможниць наприкінці війни. «14 пунктів» В. Вільсона. Паризька мирна конференція 1919 р. Версальський мирний договір, його зміст. Створення Ліги Націй. Мандатна система. Мирні договори з Австрією, Угорщиною, Болгарією, Туреччиною. Міждержавні суперечності на Тихому океані після Першої світової війни. Вашингтонська конференція 1921-1922 рр. Договори 4-х, 5-ти і 9-ти держав. Характер Версальсько-Вашингтонської системи, її історичні наслідки.

Список рекомендованих джерел:

1. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945 рр.) : посібник / З. А. Баран, Г. М. Кипаренко, С. П. Мовчан, М. М. Швагуляк. - Львів : Афіша, 2008. - 288 с.

Міжнародні відносини країн Європи та Америки (кінець 1920 - 1 вересня 1939 рр.) Мирні конференції та спроби перегляду повоєнних домовленостей у 20-і роки ХХ ст. Підготовка скликання конференції в Генуї. Відношення Франції, США та Росії щодо скликання конференції. Вимоги європейських держав. Рапальський сепаратний договір Росії з Німеччиною 16 квітня 1922 р. Новий меморандум Антанти. Конференція в Гаазі, її направленість і підсумки. Міжнародне значення Генуезької та Гаазької конференції.

Список рекомендованих джерел:

1. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945 рр.) : посібник / З. А. Баран, Г. М. Кипаренко, С. П. Мовчан, М. М. Швагуляк. - Львів : Афіша, 2008. - 288 с.

Англія у 1918-1939 рр. Економічне та політичне становище Великої Британії після Першої світової війни. Парламентські вибори 1918 р. Уряд Ллойд Джорджа та його політика. Економічна криза 1920-1921 рр. Загострення соціальної напруженості. Конфлікт у вугільній промисловості 1921р. Перегрупування партійно-політичних сил. Консервативні уряди Е. Бонар-Лоу і С. Болдуїна. Зовнішня політика Великої Британії. Посилення відцентрових тенденцій у Британській колоніальній імперії. «Ольстерська проблема».

Список рекомендованих джерел:

1. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945 рр.) : посібник / З. А. Баран, Г. М. Кипаренко, С. П. Мовчан, М. М. Швагуляк. - Львів : Афіша, 2008. - 288 с.

Німеччина в 1918-1939 рр. Основні ознаки революційної кризи та передумови революції 1918-1919 рр. Листопадова революція в Німеччині. Фази розвитку революції, її характер, рушійні сили. Розстановка політичних сил у країні: СДПН, НСДПН, група «Спартак». Повстання у Кілі. Поширення революції по країні, повстання в Берліні. Створення Ради Народних Уповноважених, її діяльність. Дві політичні альтернативи в Листопадовій революції, їх боротьба.

Всенімецький з'їзд Рад, перемога демократичної альтернативи. Створення Комуністичної партії Німеччини. Січневі бої 1919 р. у Берліні. Вибори до Національних зборів, їх робота. Баварська радянська республіка, її поразка. Результати Листопадової революції.

Список рекомендованих джерел:

1. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945 рр.) : посібник / З. А. Баран, Г. М. Кипаренко, С. П. Мовчан, М. М. Швагуляк. - Львів : Афіша, 2008. - 288 с.

Країни Північної Європи у міжвоєнний період. Економічне і соціально-політичне становище Бельгії у міжвоєнний період. Економічне і соціально-політичне становище Нідерландів у міжвоєнний період. Економічне і соціально-політичне становище Данії у міжвоєнний період. Економічне і соціально-політичне становище Норвегії у міжвоєнний період. Економічне і соціально-політичне становище Швеції у міжвоєнний період. Економічне і соціально-політичне становище Фінляндії у міжвоєнний період.

Список рекомендованих джерел:

1. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945 рр.) : посібник / З. А. Баран, Г. М. Кипаренко, С. П. Мовчан, М. М. Швагуляк. - Львів : Афіша, 2008. - 288 с.

США у міжвоєнний період. Еволюція зовнішньо- і внутріполітичного курсу США після Першої світової війни. Неоліберальні тенденції в політиці президента В. Вільсона. Президентство В. Гардінга, поворот до «твердого індивідуалізму». Ізоляціонізм. Зростання робітничого і масового громадського руху. «Діловий юніонізм» у політиці АФП. Створення компартії США. Рух афроамериканців, М. Гарві. Рух Р. Лафоллета.

«Проспериті» у США. Внутрішня політика адміністрації К. Куліджа — «твердий індивідуалізм». Зміни в ідейно-політичній ситуації. Судовий процес над Сакко і Ванцетті. «Мавпячий процес». Куклукс-клан. Затухання робітничого руху. Поширення реформістських теорій.

Список рекомендованих джерел:

1. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945 рр.) : посібник / З. А. Баран, Г. М. Кипаренко, С. П. Мовчан, М. М. Швагуляк. - Львів : Афіша, 2008. - 288 с.

2. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 р. - початок ХХІ ст.) : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Баран З. А., Кигіаренко Г. М., Козицький А. М., Мовчан С. П., Сіромський Р. Б., Швагуляк М. М. ; за ред. М. М. Швагуляка. - Львів: Тріада плюс, 2011. - 700 с., іл

Країни Європи і США у Другій світовій війні. Причини, характер, періодизація. Сучасний стан історіографії Другої світової війни. Розширення масштабів агресії з перевагою сил агресора (1 вересня 1939 - червень 1942 років). Напад Німеччини на Польщу. Оголошення Великою Британією і Францією війни Німеччині. «Дивна війна», історіографічні концепції її походження. Радянсько-німецькі відносини у 1939-1941 рр. Договір «Про дружбу і кордон» між СРСР і Німеччиною. Реалізація таємних домовленостей щодо Східної Європи. Радянсько-фінська війна 1939-1940 рр. Берлінські переговори 1940 р. Наступ фашистських військ на Західному фронті у 1939-1940 рр. Капітуляція Данії і Норвегії. Напад Німеччини на Бельгію, Голландію та Францію. «Дюнкеркське диво». Капітуляція Франції. «Битва за Англію». Англо-американське співробітництво.

Список рекомендованих джерел:

1. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945 рр.) : посібник / З. А. Баран, Г. М. Кипаренко, С. П. Мовчан, М. М. Швагуляк. - Львів : Афіша, 2008. - 288 с.

2. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 р. - початок ХХІ ст.) : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Баран З. А., Кигіаренко Г. М., Козицький А. М., Мовчан С. П., Сіромський Р. Б., Швагуляк М. М. ; за ред. М. М. Швагуляка. - Львів: Тріада плюс, 2011. - 700 с., іл

«Історія Латинської Америки»

Доколумбові культури мезоамериканського ареалу. Доколумбові культури мезоамериканського ареалу: ольмеки, ацтеки, майя, міштеки.

Список рекомендованих джерел:

1. Berdan F. Aztec Archaeology and Ethnohistory. -Cambridge University Press, 2014.
2. Boone E. Stories in Red and Black: Pictorial Histories of the Aztec and Mixtec. -Austin, 2000.
3. Hassig R. Time, History, and Belief in Aztec and Colonial Mexico. - Austin, 2001.
4. Nichols D. L. Introduction: Aztec Studies: Trends and Themes // The Oxford Handbook of the Aztecs / Deborah L. Nichols, Enrique Rodríguez-Alegría. -Oxford University Press, 2017.
5. Townsend R. F. The Aztecs. - London: Thames & Hudson, 2009.

6. Diehl R. A. The Olmecs: America's First Civilization - London: Thames and Hudson, 2004. - С. 9-25.

Доколумбові культури південноамериканського ареалу. Інки, куско, культура Наска.

Список рекомендованих джерел:

1. Silverman H., Proulx D. A. The Nasca. - Blackwell Publishers. Malden. 2002.

Інтеграційні процеси та субрегіональні об'єднання у Латинській Америці у новітню добу. Латинська Америка у міжнародних відносинах (1918-1945 рр.) Участь країн Латинської Америки у Другій Світовій війні. Декларації та практична діяльність ОАД. Особливості інтеграційних процесів у країнах Карибського басейну. Позиції США в Латинській Америці. Формування системи безпеки в Латинській Америці у новітню добу.

Список рекомендованих джерел:

1. Актуальні аспекти історії країн Латинської Америки (XVII – початок XXI ст.) : навчально-методичний посібник / А. П. Іржавська, Т. В. Терещенко. – Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2015. – 140 с.

2. Історія країн Латинської Америки. Острівні країни Карибського басейну. Гайана, Суринам, Гвіана : навч. пос. / І.А. Піддубний. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2022. – 192 с.

3. Огорокова В. В. Новітня історія країн Азії, Африки та Латинської Америки (з 1945 року): навчальний посібник (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта «Історія») / В. В. Огорокова. - Одеса: Ун-т Ушинського, 2022. - 238 с.

ІІІ ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальна кількість завдань іспиту – **25**. На виконання роботи відведено **60 хвилин**.

В основу визначення рейтингу покладено результати, обраховані на основі суми тестових балів. Для кожного запитання тесту встановлюється відповідна система оцінювання:

1. Запитання **1-25** – **1 бал кожен (сума 25 балів)**;

Сума тестових балів при якій іспит вважається складеним – **5-25 балів**.

Загальна сума тестових балів за всі правильні відповіді **25 тестових балів** – відповідає **200 балам** рейтингової оцінки. Пороговий тестовий бал («склав / не склав») для вступного іспиту становить **5 тестових балів** – відповідає **100 балам** рейтингової оцінки.

Рейтингова оцінка за 100-бальною шкалою (від 100 до 200 балів) визначається відповідно до таблиці відповідності тестових балів рейтинговій оцінці.

Відповідність тестових балів рейтинговій оцінці

Тестовий бал, <i>S</i> (сума балів за правильні відповіді на запитання)	Рейтингова оцінка, <i>BB</i>
1	2
0-4	не склав
5	100
6	105
7	110
8	115
9	120
10	125
11	130
12	135
13	140
14	145
15	150
16	155
17	160
18	165
19	170
20	175
21	180
22	185
23	190
24	195
25	200

Гарант ОП Доктора філософії
за спеціальністю 032 «Історія та археологія»

 проф. Михайлюк В.П.

В.о. завідувача кафедри
історії, археології та туризму

 Сапицька О.М.

Відповідальний секретар ПК

 Мазнев С.О.